O PERSONALITATE DE PRIM RANG A CHIMIEI CONTEMPORANE
Academicianul Aurelian GULEA
la 80 de ani

Născut la 28 mai 1946, în satul Baraboi, raionul Dondușeni.

Chimist, domeniile de cercetare: chimia coordinativă, stereochimia și stereodinamica compușilor coordinativi.

Doctor habilitat în științe chimice (1991), profesor universitar (1992).

Membru corespondent (2005) și membru titular (2012) al Academiei de Științe a Moldovei.

Membru de onoare al Academiei Române (2025).

Împlinirea vârstei de 80 de ani de către academicianul Aurelian Gulea reprezintă un moment de aleasă semnificație pentru comunitatea științifică și universitară din Republica Moldova. Este prilejul firesc de a exprima recunoștința și prețuirea noastră față de o personalitate care, prin muncă neobosită, inteligență creatoare și devotament exemplar, a contribuit decisiv la afirmarea școlii naționale de chimie și la integrarea acesteia în circuitul academic internațional.

Născut în satul Baraboi, raionul Dondușeni, academicianul Aurelian Gulea și-a descoperit vocația pentru chimie încă din anii de școală. Participarea la olimpiadele de chimie, inclusiv la cele republicane, a constituit nu doar expresia unui talent timpuriu, ci și începutul unui parcurs de excepție, construit cu perseverență, rigoare și pasiune pentru cunoaștere. Alegerea Facultății de Chimie a Universității de Stat din Moldova (USM) a fost, astfel, una firească. Această instituție avea să-i devină *alma mater* și, mai târziu, spațiul privilegiat în care și-a împlinit vocația de profesor, cercetător, creator de școală științifică și manager academic.

De-a lungul unei cariere impresionante, academicianul Aurelian Gulea și-a legat destinul de dezvoltarea științei chimice și a educației universitare din Republica Moldova. Parcursul său profesional cuprinde etape definitorii: doctorand la Institutul de Radiu „V. G. Hlopin" din Sankt Petersburg, cercetător la Institutul de Chimie al Academiei de Științe a Moldovei (AȘM), lector, conferențiar și profesor universitar la Universitatea de Stat din Moldova, șef de catedră, director al Departamentului de Chimie și conducător al Laboratorului de cercetări științifice „Materiale avansate în biofarmaceutică și tehnică".

Încă din perioada studiilor doctorale, domnia sa a intuit importanța strategică a chimiei coordinative, domeniu situat la interferența dintre chimie, fizică, biologie, medicină, farmaceutică și agricultură. Această viziune s-a confirmat ulterior prin elaborarea unei direcții științifice originale, consolidate după obținerea titlului de doctor habilitat la Institutul de Chimie Generală și Anorganică „N. S. Kurnakov" din Moscova.

Academicianul Aurelian Gulea este fondatorul unei prestigioase școli științifice în domeniul stereochimiei și stereodinamicii reacțiilor de asamblare a combinațiilor coordinative și unul dintre promotorii de referință ai chimiei coordinative în spațiul european. În anul 1994, a fondat Laboratorul de cercetări științifice „Chimia coordinativă", transformat ulterior în Laboratorul „Materiale avansate în biofarmaceutică și tehnică". Acest laborator a devenit, prin eforturile fondatorului și ale colectivului format în jurul său, un important centru de cercetare și inovare, în care investigațiile fundamentale sunt orientate spre aplicații de real interes pentru medicină, biologie și tehnică.

O trăsătură definitorie a activității academicianului Aurelian Gulea este capacitatea de a îmbina cercetarea fundamentală cu finalități aplicative de mare actualitate. Compușii coordinativi elaborați în cadrul școlii sale științifice au fost cercetați din perspectiva unor proprietăți biologice și terapeutice remarcabile, inclusiv a activității citotoxice și antiproliferative asu-

pra unor tipuri de tumori cu potențial invaziv înalt. Investigațiile au oferit date valoroase privind mecanismele moleculare ale acțiunilor antiinvazive, antiangiogenice, vasoprotective, antiaterogene și antiinflamatorii ale unor produse inovative, demonstrând relevanța chimiei moderne pentru soluționarea unor probleme majore ale sănătății umane.

Prestigiul științific al academicianului Aurelian Gulea este confirmat de o operă impresionantă: este autor sau coautor a 20 de monografii și manuale, precum și al unui număr de peste 1400 de lucrări științifice, publicate inclusiv în reviste internaționale de referință din domeniul chimiei anorganice, chimiei coordinative, chimiei bioanorganice și chimiei medicinale. Rezultatele cercetărilor sale au fost prezentate la numeroase conferințe internaționale și au intrat în circuitul științific mondial, contribuind la creșterea vizibilității Republicii Moldova în domeniul chimiei contemporane.

Valoarea aplicativă și caracterul inovator al cercetărilor coordonate de academicianul Aurelian Gulea sunt reflectate de cele 165 de brevete de invenție, dintre care 5 sunt brevete internaționale. Produsele și soluțiile inovative elaborate au fost prezentate la prestigioase saloane internaționale de inventică și transfer tehnologic de la Bruxelles, Geneva, Pittsburgh, Suzhou, Bangkok, Zagreb, Sofia, Budapesta, Seul, Barcelona, Nürnberg, București, Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Chișinău și din numeroase alte centre, fiind apreciate cu peste 270 de medalii și premii speciale.

O semnificație deosebită a constituit-o obținerea, în anul 2023, a Marelui Premiu la Salonul Internațional de Invenții de la Geneva, precum și conferirea Premiului Guvernului Republicii Moldova „Inventator remarcabil". Aceste distincții reprezintă o recunoaștere a performanței individuale, precum și o confirmare a capacității comunității științifice din Republica Moldova de a genera rezultate competitive și apreciate la nivel internațional.

Prestigiul academicianului Aurelian Gulea depășește de mult hotarele țării. Activitatea sa științifică și didactică a fost recunoscută prin colaborări și stagii la instituții și centre universitare de renume din Franța, Germania, Elveția, Canada, Statele Unite ale Americii, Ucraina, România și alte țări. Prin aceste colaborări, domnia sa a contribuit atât la dezvoltarea propriilor direcții de cercetare, cât și la promovarea școlii de chimie din Republica Moldova pe plan internațional.

O dimensiune fundamentală a personalității academicianului Aurelian Gulea este vocația sa pedagogică. Adevărata măsură a unui savant nu constă numai în lucrările publicate, invențiile brevetate sau distincțiile primite, ci și în oamenii pe care îi formează. În cadrul școlii științifice create de domnia sa au fost pregătiți 36 de doctori și doctori habilitați, iar peste o sută de studenți și masteranzi au realizat cercetări sub îndrumarea sa. Prin exigență, generozitate intelectuală, grijă față de discipoli și capacitatea de a inspira, academicianul Aurelian Gulea a format o adevărată comunitate academică, unită prin pasiunea pentru cercetare și prin respectul pentru valoare.

Este impresionant faptul că această activitate creatoare continuă cu aceeași intensitate și astăzi. În ultimii șase ani, academicianul Aurelian Gulea a publicat 4 monografii, 5 capitole în monografii, 35 de articole în reviste indexate în bazele de date Web of Science și Scopus, 24 de articole în reviste naționale, precum și numeroase lucrări și rezumate în volumele conferințelor științifice. În aceeași perioadă, a obținut 37 de brevete de invenție, dintre care 4 sunt brevete internaționale, iar invențiile colectivului său au fost distinse cu 70 de medalii la expoziții și târguri internaționale de inventică. Totodată, 12 discipoli ai săi și-au susținut tezele de doctor sau de doctor habilitat, iar doi tineri cercetători formați în școala sa au devenit laureați ai Premiului Academiei de Științe a Moldovei pentru tineri cercetători „Valeriu Canțer".

Rezultatele științifice recente sunt, de asemenea, remarcabile prin consistență și perspectivă aplicativă. În cadrul proiectelor coordonate sau realizate cu participarea sa, au fost sintetizate noi tiosemicarbazone substituite și sute de combinații coordinative ale cuprului, nichelului, cobaltului, fierului, manganului și zincului. Dintre produsele obținute au fost selectați compuși cu activitate promițătoare în raport cu tumorile cerebrale, leucemia umană, adenocarcinomul pancreatic, afecțiuni ale epiteliului cervical și alte patologii cu caracter invaziv. Aceste cercetări confirmă încă o dată caracterul modern și interdisciplinar al școlii științifice întemeiate de academicianul Aurelian Gulea.

Activitatea domniei sale este strâns legată și de Academia de Științe a Moldovei. Ales membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (AȘM) în anul 2006 și membru titular în anul 2012, academicianul Aurelian Gulea a exercitat, în perioada 2013–2019, funcția de coordonator al Secției de științe exacte și ale naturii. În această calitate, a contribuit activ la promovarea cercetării fundamentale și aplicative, la evaluarea performanței științifice și la afirmarea principiilor de excelență și responsabilitate în comunitatea academică.

În paralel, a colaborat activ cu structurile naționale responsabile de acreditare și atestare, a fost implicat în jurii internaționale ale saloanelor de inventică de la

Bruxelles și Geneva, în colegii de redacție ale unor reviste de specialitate și în comitete științifice ale unor conferințe internaționale. Toate acestea confirmă recunoașterea autorității sale profesionale și încrederea de care se bucură în mediul științific internațional.

Meritele academicianului Aurelian Gulea au fost recunoscute prin numeroase titluri și distincții. Domnia sa este Doctor Honoris Causa al Universității „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, al Universității „George Bacovia" din Bacău și al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu" din Chișinău, precum și Profesor Honoris Causa al Universității din București. A fost distins cu importante recunoașteri naționale și internaționale, între care Ordinul „Gloria Muncii", „Ordinul Republicii" și titlul onorific „Om Emerit".

O recunoaștere de o semnificație aparte este alegerea sa, în anul 2025, în calitate de membru de onoare al Academiei Române. Acest înalt titlu confirmă valoarea excepțională a operei sale științifice, contribuția sa la consolidarea legăturilor academice și spirituale dintre Republica Moldova și România, dintre cele două maluri ale Prutului, unite prin limbă, cultură și aspirația comună spre excelență.

Stimate Domnule Academician Aurelian Gulea,

Ajuns la acest frumos jubileu, priviți în urmă la o viață de muncă rodnică, de creație științifică și de dăruire pentru oameni și instituții. Prin rezultatele dumneavoastră remarcabile, prin devotamentul față de Universitatea de Stat din Moldova și Academia de Științe a Moldovei, prin atașamentul față de colegi și discipoli și prin spiritul de echipă pe care l-ați cultivat, ați devenit un reper al comunității noastre academice și un model demn de urmat pentru tânăra generație.

Vă suntem profund recunoscători pentru tot ceea ce ați realizat de-a lungul anilor pentru prosperarea științei, afirmarea universității și consolidarea prestigiului Academiei de Științe a Moldovei. Prin activitatea dumneavoastră, chimia a devenit mai mult decât un domeniu de cercetare performant – a devenit o vocație pusă în slujba vieții, a sănătății și a viitorului.

La aniversarea a 80 de ani, vă adresăm cele mai sincere felicitări, urări de sănătate, putere creatoare, bucurii alături de cei dragi, dorindu-vă noi împliniri în nobila misiune pe care o slujiți cu atâta devotament.

La mulți ani, stimate Domnule Academician Aurelian Gulea!

Acad. Ion TIGHINEANU
Acad. Svetlana COJOCARU
Acad. Veaceslav URSACHI

© 2026. Drepturile de autor aparțin autorilor.
Licență: CC BY 4.0.